

GŁOS ROBOTNICZY

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK 1.

ŁÓDŹ, SOBOTA 4 SIERPNIĄ 1945 R.

Nr 46

SPRAWIEDLIWY I DŁUGOTRWAŁY POKÓJ zapewnili światu Truman, Stalin i Attlee na Konferencji w Poczdamie Pełny tekst oficjalnego komunikatu

W dniu 17 lipca 1945 r. prezydent Stanów Zjednoczonych Harry Truman, przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR Genera-
lissimus J. W. Stalin i premier Wielkiej Bry-
tanii Winston Churchill wraz z p. Klemensem
R. Attlee spotkali się na konferencji berliń-
skiej trzech mocarstw. Towarzyszył im mini-
strowie spraw zagranicznych trzech rządów:
W. M. Mołotow, D. F. Byrnes i A. Eden, na-
czelnicy sztabów i inni doradcy.

W okresie od 17 do 25 lipca odbyło się 9
posiedzeń. Następnie przerwano obrady na
dwa dni, aby umożliwić premierowi Wielkiej
Brytanii W. Churchillowi, ministrowi Edenowi
i Klemensowi Attlee wyjazd do Londynu w ce-
lu zapoznania się z wynikami wyborów do pa-
lamentu angielskiego.

W dniu 28 lipca p. Attlee wrócił na konfe-
rencję w charakterze premiera, w towarzy-
stwie nowego ministra spraw zagranicznych
p. E. Bevin. Później odbyły się jeszcze 4 po-
siedzenia. Podczas konferencji odbywały się
regularnie spotkania kierowników trzech rzą-
dów, w obecności ministrów spraw zagranic-
nych, oraz regularne konferencje ministrów
spraw zagranicznych. Codziennie odbywały
się również posiedzenia komisji, powołanych
do życia na konferencjach, ministrów spraw
zagranicznych dla wstępnego opracowania pro-
blemów. Posiedzenia odbywały się w Caci-
lienhof w pobliżu Poczdamu.

Konferencja zakończyła się w dniu 2 sier-
pnia 1945 r. Uchwalono szereg ważnych decy-
zji. Podczas narad nastąpiła wymiana opinii
w wielu ważnych problemach. Omawianie tych
zagadnień będzie kontynuowane w Radzie
Ministrów Spraw Zagranicznych, utworzonej
na tej konferencji. Prezydent Truman, Genera-
lissimus Stalin, premier Attlee opuszczają kon-
ferencję, która wzmacnia więzy łączące rządy
i rozszerzyła ramy ich współpracy i wzajem-
nego zrozumienia, z nowym przekonaniem
że ich rządy i narody, wraz z innymi naroda-
mi zjednoczonymi, zapewnią światu sprawie-
dliwy i długotrwały pokój.

Utworzenie Rady Ministrów — Spraw Zagranicznych

Konferencja osiągnęła porozumienie w spra-
wie utworzenia rady ministrów spraw zagranic-
nych, reprezentujących pięć głównych mo-
carstw, dla kontynuowania koniecznych prac
przygotowawczych w sprawie pokojowego u-
regulowania i omawiania rozmaitych proble-
mów, które na podstawie porozumienia między
uczestniczącymi w radzie rządami — mogą od
czasu do czasu być przekazywane radzie.
Tekst porozumienia o utworzeniu rady mini-
strów spraw zagranicznych ma następujące
brzmienie:

1) Należy utworzyć radę, w skład której
wejdą ministrowie spraw zagranicznych Zje-
dnoczonego Królestwa, Związku Radzieckiego,
Chin, Francji i Stanów Zjednoczonych Ame-
ryki Północnej.

2) Rada będzie normalnie obradowała w
Londynie, który będzie stała siedziba Zjed-
noczonego Sekretariatu, podlegającego Radzie.
Każdemu ministrowi spraw zagranicznych bę-
dzie towarzyszył zastępca, zajmujący odpow-
dzialne stanowisko, który by mógł działać w
nieobecności ministra spraw zagranicznych,
oraz nieduży zespół współpracowników tech-
nicznych.

b) Pierwsze posiedzenie Rady odbędzie się
w Londynie najpóźniej dnia 1 września 1945 r.
Posiedzenia będą mogły się odbywać na pod-
stawie ogólnego porozumienia w innych sto-
fach.

3) Niecierpliwymi zwłoki i ważnymi zadania-
mi rady jest przede wszystkim opracowanie
układu pokojowych w stosunku do Włoch,
Rumunii, Bułgarii, Węgier i Finlandii, celem
przedstawienia ich narodom zjednoczonym —
oraz przygotowanie wniosków w sprawie ure-
gulowania nierozwiązanych jeszcze proble-
mów terytorialnych, które powstały w związku
z zakończeniem wojny w Europie. Rada przy-
gotowuje również projekt układu pokojowego
dla Niemiec z tym, że dokument taki będzie
mógł być przyjęty przez odpowiedni rząd Nie-
miec, skoro taki rząd zostanie stworzony.

b) Dla wykonania tych zarządzeń rada bę-
dzie się składała z członków reprezentujących
te państwa, które podpisały warunki kapitulacji,
podjętowane danemu państwu nieprzyja-
cielskiemu. Przy omawianiu problemów zwią-
zanych z opracowaniem układu pokojowego z
Włochami, będzie się uważało, Francję, jako
państwo, które podpisało warunki kapitulacji

Włoch. Inne państwa będą zapraszane, o ile
na porządku dziennym rady znajdą się sprawy,
które ich dotyczą.

c) Utworzenie Rady Ministrów Spraw Za-
granicznych dla celów specjalnych, określo-
nych w niniejszym komunikacie, nie jest sprze-
czne z porozumieniem, zawartym na konferen-
cji ministrów spraw zagranicznych Stanów Zje-
dnoczonych, Związku Radzieckiego i Zjed-
noczonego Królestwa.

d) Konferencja zajęła się również sprawą
europejskiej komisji konsultatywnej i z zado-
woleniem przyjęła do wiadomości, że komisja
wywiązała się ze swych zadań, przedstawia-
jąc zalecenia w sprawie bezwarunkowej kapi-
tulacji Niemiec, sfer okupacyjnych w Niem-
czech i Austrii, oraz międzysojuszniczego me-
chanizmu kontrolnego w tych krajach. Posta-

nowiono, że dalsza praca o charakterze szcze-
gółowym w sprawie koordynacji polityki so-
juszniaków dotyczącej kontroli nad Niemcami i
Austrią, wejdzie w zakres działalności rady
kontroli w Berlinie i komisji sojuszniczej w
Wiedniu.

W związku z tym zaleca się rozwiązanie
Europejskiej Komisji Konsultatywnej.

Niemcy

Armie sojuszników okupują terytorium Nie-
miec. Naród niemiecki zaczyna pokutować za
straszliwe zbrodnie, dokonane pod kierowni-
ctwem tych, których działalność Niemcy w
okresie sukcesów otwarcie aprobowali i któ-
rym okazywali ślepe posłuszeństwo.

Na konferencji osiągnięto porozumienie w
sprawie politycznych i gospodarczych zasad

koordynowanej polityki sojuszników, w stosun-
ku do pokonanych Niemiec. Celem tego poro-
zumienia jest wykonanie postanowień krym-
skich, dotyczących Niemiec, Niemiecki milita-
ryzm i nazizm będą wykorzenione, a sojuszni-
cy działając w porozumieniu ze sobą, przyjmą
odpowiednie środki, aby Niemcy nie stanowiły
już nigdy groźby dla swych sąsiadów i dla po-
koju świata.

Sojusznicy nie zamierzają wytepić na-
rodu niemieckiego, ani zamienić go w na-
ród niewolników. Zamiarem ich jest dać
niemieckiemu narodowi możliwość przygo-
towania się do tego, aby w przyszłości
mógł odbudować swe życie na zasadach
demokratycznych i pokojowych. Jeżeli
Niemcy będą do tego same dążyły szczerze
i konsekwentnie, będą mogły one z bie-
giem czasu zająć miejsce wśród wolnych
i pokój miłujących państw świata.

Polityczne zasady kontroli nad Niemcami

1) Zgodnie z porozumieniem o kontroli
nad Niemcami władza zwierzchnia będzie
wykonywana przez głównodowodzących
sił zbrojnych ZSRR, Stanów Zjednoczonych
Królestwa i Republikę fran-
cuskiej w poszczególnych strefach oku-
pacyjnych oraz wspólnie przez nich wysła-
nych w charakterze członków Rady Kon-
troli.

2) W miarę praktycznej możliwości
należy stosować jednolite metody trakto-
wania ludności niemieckiej w całym Niem-
czech.

3) Celem okupacji Niemiec jest rozbro-
jenie i demilitaryzacja Niemiec, oraz lik-
widacja całego przemysłu niemieckiego,
który mógłby być użyty do produkcji wo-
jennej, względnie kontrola nad tym prze-
mysłem. Dla osiągnięcia tego celu rozwia-
zują się wszystkie lądowe, morskie i po-
wietrzne siły zbrojne Niemiec, wojska SA,
SD, i gestapo, wraz ze wszystkimi or-
ganizacjami, sztabami, instytucjami, wraz
ze sztabem generalnym, z korpusem of-
cerskim, korpusem rezerwistów, szkołami
wojennymi, organizacjami weteranów wo-
ny i wszelkimi innymi militarnymi i pa-
militarnymi organizacjami, oraz klubami
stowarzyszeniami, których celem jest utrzy-
manie tradycji wojskowej w Niemczech.
W ten sposób uniemożliwi się raz na z-
wsze odrodzenie lub reorganizację ni-
emieckiego militarystyki i nazizmu. Wszel-
sprzęt wojenny i środki produkcji bro-
mają być zniszczone, lub oddane do dyspo-
zycji sojuszników. Produkcja samolotów
wielkiego rodzaju sprzętu wojennego bę-
dzie zakazana. Celem okupacji Niemiec je-
st również przekonanie narodu niemieckiego
że poniósł całkowitą klęskę wojenną i
nie będzie mógł uniknąć odpowiedzialności
ci za to co sam ścigał na siebie.

4) Całe prawodawstwo niemieckie, które
stanowiło podstawę ustroju hitlerowskiego
lub wprowadzało dyskryminację rasow-
religijne, lub polityczne, — zostało zniesie-
ne.

5) Przystępcy wojenni i te osoby, które
brały udział w planowaniu, lub wykonywa-
niu hitlerowskich przedsięwzięć, które
ciągnęły za sobą okrucieństwa, lub in-
przestępstwa wojenne — mają być are-
stowani i przekazani sądowi, przywódcy
partii hitlerowskiej, wpływowi jej zwol-
nicy i kierownicy instytucji i organizacji
hitlerowskich, oraz wszelkie inne oso-
niebezpieczne dla okupacji i jej celów, r-
ją być aresztowani i internowani.

6) Wszyscy członkowie partii hitler-
skiej, którzy byli nie tylko członkami
minalnymi, lecz brali czynny udział w dy-
ktando partii, wstępną usunięci z od-
wiedzialnych stanowisk i zastąpieni pr-
osoby, które ze względu na swą postać
polityczną i moralną mogą okazać po-
przy tworzeniu prawdziwie demokrat-
nych instytucji w Niemczech.

7) Niemiecki system wychowawczy
dla kontrolowany w ten sposób, aby
kwidować całkowicie doktryny hitler-
skie i militarystyczne i umożliwić roz-
idei demokratycznych.

8) Sądownictwo zostanie zreorganizowa-
ne, zgodnie z zasadami demokracji.

9) Administracja niemiecka zostanie
centralizowana pod względem strukt-
(Dalszy ciąg na str. 2-ej.)

AMNESTIA

z okazji Święta Odrodzenia Polski Doniosłe dekrety Rady Ministrów

WARSZAWA. (Polpress). Na posiedzeniu
Rady Ministrów w dniu 2 sierpnia uchwa-
lono dekret o amnestii celem upamiętnienia
święta odrodzenia Polski w rocznicę po-
wstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia
Narodowego oraz faktu utworzenia Rządu
Jedności Narodowej.

Amnestii podlegają sprawcy i uczestni-
cy przestępstw popełnionych przed dniem
22 lipca 1945 r. należących do właściwości
sądów wojskowych, sądów powszechnych,
przewidzianych w dekreście o ochronie
państwa, — oraz niektórych wykroczeń i
występków skarbowych. Dekret przewidu-
je również cały szereg wypadków wyją-

czenia spod amnestii osób, których dzia-
lność okazała się szczególnie szkodliwa
dla państwa polskiego.

Oprócz tego Rada Ministrów uchwalila
dekrety: 1) O urzędach zatrudnienia, 2) o
zawieszeniu mocy obowiązującej przepi-
sów ustawy o monopolu zapalczonym do-
tyczających zapalniczek. 3) O sprzedaży wy-
robów tytoniowych, 4) o zmianie rozporzą-
dzenia prezydenta Rzeczypospolitej z dnia
11 lipca 1932 o monopolu spirytusowym,
o opodatkowaniu kwasu octowego i drożd-
ży oraz sprzedaży napojów alkoholowych.

Powyższe dekrety wejdą w życie z
dniem ich ogłoszenia w dzienniku ustaw.

Ambasador Francji Roger Garreau wreczył listy uwierzytelniające Prezydentowi Rzplitej

WARSZAWA. (Polpress). W dniu 3. VIII.
o godz. 6 po poł. przybył do Belwederu
ambasador Francji Roger Garreau w oto-
czeniu członków ambasady celem wrecze-
nia Prezydentowi Bierutowi listów uwie-
rzytelniających.

Ob. Prezydent przyjął ambasadora Fran-
cji w obecności ministra spraw zagranic-
nych Wincentego Rzymowskiego, wicemin.
Zygmunta Modzelewskiego i dyr departa-
mentu politycznego Józefa Olszewskiego.

Ambasador Roger Garreau po wrecze-
niu listów wygłosił następujące przemówie-
nie:

„Panie Prezydencie! Mam zaszczyt
wreczyć Jego Ekscelencji listy po przez
które Prezydent Tymczasowego Rządu Re-
publiki Francuskiej akredytował mnie w
charakterze ambasadora posła nadzwyczaj-
nego i pełnomocnego.

Więzy łączące Francję z Polską, są li-
czne i trwałe. Nasze oba kraje ulegały czę-
sto wspólnym i ciężkim doświadczeniom
losu, w imię umiłowania tych samych ide-
ałów ludzkości i wspólne znosiły nieszcze-
ścia z jednakową odwagą, którą inspiro-
wał taki sam patriotyzm i taka sama wia-
ra w ostateczne zwycięstwo sprawiedliwo-
ści i prawa. Podczas ostatnich doświadcze-
czeń narody nasze kroczyły ramię przy ra-
mieniu i stara przyjaźń zacieśniała się tym
mocniej.

Ta przyjaźń ma charakter wielkiego u-
czucia wydobytącego z niezwykłą siłą
wspólne wspomnienia, jakie naród nasz
uważa za wartościowe i pożyteczne dla
utrwalenia pokoju i bezpieczeństwa Euro-
py. Teraz, kiedy wolność odzyskano narody
Francji i Polski będą mogły pod skrzy-
dlami pokoju leczyć swoje rany i budować
dobrobyt. Te same trudności piętrzą się
przed nami. Jestem pewien, że będą one
tym łatwiej pokonane, jeśli Francja i Pol-
ska będą sobie wzajemnie pomagały w re-
alizowaniu ich zadań.

Miałem zaszczyt, Panie Prezydencie za-
poznać się już z pierwszymi wynikami po-
wziętego w Polsce dzieła odbudowy Kraju
jak również być świadkiem przyjaźni z ja-

ką zostali przyjęci w waszym szlachetnym
kraju moi rodacy, którzy zmuszeni zostali
przez naszych wspólnych wrogów do opu-
szczenia Ojczyzny. Osobiście otrzymałem
od Jego Ekscelencji dowody życzliwości.
Pozwolę sobie wzdnieć w nich gwarancję
oparcia, które będzie mi potrzebne do wy-
wiązania się z zadań, jakimi mój rząd mnie
zaszczylił.

OBYWATEL PREZYDENT BIERUT ODPO-
WIEDZIAŁ:

„Panie ambasadorze, szczęśliwy jestem
przyjmując od Waszej Ekscelencji listy uwie-
rzytelniające, który mi pan Prezydent Republi-
ki Francuskiej akredytuje Waszą Ekscelencję w
charakterze ambasadora. Przychodzi Pan do
nas w okresie, kiedy oba narody podejmują
wysiłki, by naprawić zniszczenia spowodowa-
ne przez wojnę. Ostatnie lata przyniosły nam
dużo wspólnych, ciężkich, ale i bohaterkich
przeżyć, podczas okupacji niemieckiej, z którą
narody nasze nie pogodziły się ani przez
chwile.

Przyjaźń polsko-francuska mająca tak
wspaniałe tradycje w historii obu narodów
pogłębia się teraz jeszcze bardziej i w obli-
czu wielkiej pracy nad odbudową kraju, nad
utrwaleniem pokoju kroczyć będziemy wspólnie
na drogę. Szczerze Pan powiedział, że wiele
trudności będzie usuniętych, jeśli Polska i
Francja potrafią się zjednoczyć w pracy.

Dziękuję Panu za wysoką ocenę rozpocze-
tych już przez nas robót w dziedzinie odbudo-
wy kraju, jak również za wyrazy wdzięczno-
ści Waszej Ekscelencji z powodu opieki jaką
starejszy się otoczył Francuzów uwolnio-
nych z barbarzyńskich obozów niemieckich.
Jestem pewien, że oba nasze kraje w duchu
solidarności z wielkimi demokracjami świata,
ze Związkiem Radzieckim, Anglią i Stanami
Zjednoczonymi będą stały na straży bezpie-
czeństwa demokracji i sprawiedliwości w dzie-
dzinie zarówno społecznej jak i międzynaro-
dowej.

Witam Pana, Panie Ambasadorze, serdecz-
nie w naszej bohaterkiej stolicy Warszawie i
zapewnię o wszelkiej pomocy mojej i nasze-
go rządu przy pańskiej doniosłej pracy.

SPRAWIEDLIWI I DŁUGOTRWAŁY POKÓJ

(Dokończenie ze str. 1-ej.)

politycznej. Popierać się będzie zasadą odpowiedzialności lokalnej. W tym celu samorządy lokalne będą przywrócone, w całości Niemców powstaną rady, pochodzące z wyborów demokratycznych. Wszystkie demokratyczne partie polityczne będą dozwolone i będą się cieszyły poparciem w całym Niemczech. W administracji krajów, prowincji i okręgów zostaną wprowadzone zasady wyborów reprezentatywnych. W chwili obecnej nie będzie utworzony centralny rząd niemiecki, lecz powstaną centralne departamenty administracyjne, przede wszystkim w dziedzinie skarbowości, transportu, komunikacji, handlu zagranicznego i przemysłu. Na czele tych departamentów będą stali sekretarze stanu, którzy będą podlegać kierownictwu Rady Kontrolnej.

10) Wolność słowa, prasy i wyznania dozwolona zostanie, o ile to nie będzie naruszało zasad bezpieczeństwa wojskowego. Dozwolone są również związki zawodowe, instytucje religijne będą szanowane.

Gospodarcze zasady kontroli nad Niemcami

11) W celu zlikwidowania niemieckiego potencjału wojennego, produkcja broni, amunicji i sprzętu wojennego wszelkiego rodzaju, jak również produkcja samolotów statków morskich, zostanie zabroniona. Produkcja metali, chemikali i maszyn koniecznych dla gospodarki wojennej, będzie ściśle kontrolowana i ograniczona do ustanowionych, powojennych, pokojowych potrzeb niemieckich. Urządzenia przemysłowe, które nie będą konieczne dla tej produkcji, zostaną z Niemiec usunięte, zgodnie z planem odszkodowań lub też zostaną zniszczone.

12) W najbliższym czasie gospodarka niemiecka będzie zdecentralizowana. Karcze, trusty, syndykaty i inne monopole, zostaną zlikwidowane.

13) Przy urządzaniu gospodarki niemieckiej w pierwszym rzędzie popierany będzie rozwój rolnictwa i pokojowego przemysłu, dla pokrycia potrzeb wewnętrznych Niemiec.

14) Przez czas trwania okupacji Niemcy będą traktowane jako jedna całość gospodarcza. W związku z tym będzie prowadzona wspólna polityka, wspólne zasady stosunku do górnictwa i przemysłu, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, systemu placów, przydziału żywności, importu, eksportu, spraw monetarnych, bankowości, zadanie podatkowych i celnych, odszkodowań, likwidacji potencjału wojennego, transportu i komunikacji.

15) Gospodarka niemiecka zostanie oddana kontroli aliantów, lecz jedynie w zakresie koniecznym do przeprowadzenia demilitaryzacji i zbrojenia oraz ścigania odszkodowań i do uznania produkcji na poziomie niezbędnym do zapewnienia zaopatrzenia wojsk okupacyjnych i koniecznym dla zaopatrzenia niemieckiej ludności, by zapewnić jej stopę życiową, która nie przewyższy stopę życiową w innych państwach europejskich, (z wyłączeniem Zjednoczonego Królestwa i Związku Radzieckiego). Kontrola ta ma poza tym na celu zapewnienie sprawliwego podziału artykułów pierwszej potrzeby w rozmaitych strefach okupacyjnych w ten sposób, by utrzymać równowagę ekonomiczną Niemiec i zmniejszyć potrzebę importu. Przemysł niemiecki i niemiecki handel międzynarodowy będą ściśle kontrolowane w tym celu, aby zapobiec rozwojowi niemieckiego potencjału wojennego.

Wszystkie niemieckie publiczne i prywatne instytucje naukowe, związane z działalnością badawczą, będą również ściśle kontrolowane.

16) Zostanie stworzony odpowiedzialny niemiecki aparat administracyjny, który będzie odpowiadał za kontrolę gospodarczą.

17) Będą poczynione kroki, mające na celu trudowe w jak najkrótszym czasie komunikacji, zwiększenie wydobycia węgla, produkcji rolnej, naprawę domów mieszkalnych i przedsięwzięcia użyteczności publicznej.

18) Rada Kontroli poczyni odpowiednie kroki, aby zająć niemieckie aktywa znajdujące się za granicą.

19) Po wypłacie odszkodowań należy pozostawić Niemcom dostateczne środki, zapewniające im byt bez pomocy zewnętrznej. Muszą być dostarczone środki do pokrycia dozwolonego wwozu. Sumy uzyskane z eksportu przeterminowane będą przede wszystkim na pokrycie obowiązków importowych.

Odszkodowania

1. Odszkodowania dla Związku Radzieckiego zostaną pokryte przez świadczenia w naturze, pochodzące z radzieckiej Strefy Okupacyjnej i zakładów niemieckich, znajdujących się za granicą.

2. Zw. Radziecki zadowolony pretensje odszkodowawcze Polski, ze swego udziału w odszkodowaniach.

3. Odszkodowania dla St. Zjednoczonych i Zjednoczonego Królestwa, i innych krajów do nich uprawnionych, będą pokryte przez świadczenia w naturze, pochodzące z zachodnich stref okupacyjnych oraz zalecie niemieckich zakładów zagranicznych.

4. Zw. Radziecki otrzyma po za tym dodatki, z zachodnich stref okupacyjnych.

a) 15% nadających się do użytku komplet-

nych urządzeń przemysłowych, metalurgicznych, chemicznych i maszynowych, które nie są niezbędne dla niemieckiej gospodarki pokojowej, wzmianka za co wyda odpowiednia ilość żywności, węgla, cynku, drzewa i ropy.

b) 10% urządzeń przemysłowych, które nie są konieczne niemieckiej gospodarce pokojowej. Zostaną one wydane rządowi Radzieckiemu, jako zadatek na sumę odszkodowań.

5. Hość urządzeń przemysłowych, które mają być przekazane Zw. Radzieckiemu na poczet odszkodowań, będzie określona w przeciągu najbliższych 6 miesięcy od dnia dzisiejszego.

6. Usuwanie urządzeń przemysłowych rozpocznie się jak najwcześniej i będzie zakończone w przeciągu 2 lat od momentu określonego pod p. 5. Dostawa artykułów przewidzianych w p. 4 - A powinna być dokonana przez Zw. Radziecki w określonych ratach w przeciągu lat 5-ciu. Określenie charakteru i ilości urządzeń przemysłowych, zdalnych do odszkodowań będzie dokonane przez Radę Kontroli z udziałem Francji i będzie zatwierdzone przez dowódcę strefy Okupacyjnej, której urządzenie przemysłowe będą usuwane.

7. Przed określeniem ogólnej wysokości urządzeń przemysłowych, które zostaną usunięte będą dokonane dostawy zaliczkowe, określone przez Radę Kontroli.

8. Zw. Radziecki zrzeka się wszelkich odszkodowań w naturze pochodzących z niemieckich należności zagranicznych, z wyjątkiem tych, które są określone w p. 9-tym.

9. Rządy Królestwa Zjednoczonego i St. Zjednoczonych zrzekają się odszkodowań z przedsiębiorstw niemieckich, położonych w strefie wschodniej i niemieckich należności zagranicznych, znajdujących się w Bułgarii, Finlandii, Rumunii, wschodniej Austrii i na Węgrzech.

10. Rząd Radziecki zrzeka się pretensji do

POLSKA

Z zadowoleniem przyjęliśmy do wiadomości fakt zawarcia porozumienia między reprezentatywnymi Polakami z Polski i z zagranicy, które umożliwiło, zgodnie z postanowieniami powziętymi na Konferencji Krymskiej, utworzyć Polski Rząd Tymczasowy Jedności Narodowej, uznany przez trzy mocarstwa.

Nawiązanie przez rząd brytyjski i rząd Stanów Zjednoczonych stosunków dyplomatycznych z Polskim Rządem Tymczasowym po ciągnęło za sobą konieczność ich uznania w stosunku do b. rządu polskiego w Londynie, który już więcej nie istnieje.

Rząd brytyjski i rząd Stanów Zjednoczonych powzięli środki dla zabezpieczenia interesów Polskiego Rządu Tymczasowego, jako uznanego rządu Państwa Polskiego, odnośnie do własności, należącej do Państwa Polskiego, a znajdującej się na ich terytorium i pod ich władzą, bez względu na formę, jaką własność ta może posiadać. Ponadto powzięty one środki, by nie dopuścić do odstąpienia tej własności osobom trzecim. Wszystkie należne ułatwienia udostępniła się Polskemu Rządowi Tymczasowemu dla korzystania z wszelkich normalnych środków zaradczych, mających na celu odzyskanie wszelkiej własności Państwa Polskiego, która mogłaby być niesłusznie przywłaszczona.

Trzy mocarstwa pragną dopomóc Polskemu Rządowi Tymczasowemu w ułatwieniu powrotu do Polski tak szybko, jak to będzie w praktyce możliwe, wszystkich Polaków znajdujących się za granicą, którzy będą chcieli wrócić do ojczyzny.

Sprawa Japonii

Brytyjsko-amerykański komunikat dodatkowy

LONDYN. (Polpress). W dniu wczorajszym o godz. 23-ej ogłoszono w Londynie i w Waszyngtonie następujący komunikat dodatkowy o naradach przedstawicieli obu mocarstw w sprawie wojny z Japonią.

Podczas trwania konferencji w Berlinie, amerykański i brytyjski Szef Sztabu, odbywali narady codziennie, aby zacieśnić współpracę brytyjskich i amerykańskich sił zbrojnych.

Dla przyspieszenia klęski Japonii, jej bezwzględnej kapitulacji oraz dla wyzwolenia ziem

Laval zeznaje w procesie Petaina

PARYŻ (Polpress). W dniu dzisiejszym sprowadzono z więzienia na salę rozpraw b. premiera rządu Vichy, Laval, aby go przesłuchać w procesie Petaina.

Specjalny oddział policji, liczący 1.000 ludzi otoczył gmach podczas przesłuchania Laval.

Świadek pojawił się na sali w białym krzewie. Oświadczył on, że jego współpraca polityczna z Petainem rozpoczęła się w r. 1934, kiedy obaj byli członkami gabinetu Doumergue. Laval podkreślił, że był zawsze przeciwnikiem wojny i nie żywił nigdy nienawiści do Wielkiej Brytanii.

złota, zdobytego przez wojska sojusznicze w Niemczech.

Konferencja doszła zasadniczo do porozumienia w sprawie zdobytej niemieckiej floty wojennej i marynarki handlowej.

Trzy rządy wyznacza ekspertów dla opracowania szczegółowych planów. Dalszy wspólny komunikat będzie ogłoszony.

Królewiec

Konferencja doszła zasadniczo do porozumienia w sprawie ostatecznego oddania Zw. Radzieckiemu m. Królewca i przylegającego doń obszaru.

Dokładna linia graniczna będzie ustalona przez ekspertów.

Prezydent St. Zjednoczonych i Premier brytyjski oświadczyli, że poparą propozycję radziecką w tej sprawie na przyszłej konferencji pokojowej.

Zbrodniarze wojenni

Trzy rządy jeszcze raz potwierdzają swój zamiar szybkiego wymierzenia sprawiedliwości w stosunku do głównych przestępców wojennych, których zbrodnie nie mogą być umiędzcowione pod względem geograficznym.

Rządy wyrażają nadzieję, że rozmowy toczone w tej sprawie w Londynie zostaną w najbliższym czasie zakończone porozumieniem i uważają, że jest rzeczą wielkiej wagi, by procesy tych głównych przestępców rozpoczęły się jak najwcześniej.

Pierwsza lista oskarżonych zostanie ogłoszona przed dniem 1 września.

Austria

Konferencja rozpatrzyła propozycję Rządu Radzieckiego w sprawie rozszerzenia władz austriackiego Rządu Tymczasowego na całą Austrię i postanowiła zgodnie rozpatrzyć tę kwestię po włączeniu angielskich i amerykańskich sił zbrojnych do Wiednia.

ci, włączając członków polskich sił zbrojnych i polskiej marynarki handlowej. Oczekują one, że ci Polacy, którzy powrócą do kraju, otrzymają prawa osobiste, prawa dotyczące własności, na takich samych zasadach, jak wszyscy pozostali obywatele.

Trzy mocarstwa przyjmują do wiadomości, że Polski Rząd Tymczasowy, zgodnie z decyzją Krymską, zgodził się w czasie możliwie najkrótszym, przeprowadzić wolne, nieskrepowane wybory, na podstawie powszechnego i tajnego głosowania, w których wszystkie partie demokratyczne i antyfaszystowskie będą miały prawo wziąć udział i wystawić kandydatów, oraz, że przedstawiciele sprzyjacznej prasy będą posiadali pełną swobodę informowania świata o wydarzeniach w Polsce przed wyborami i w czasie ich trwania.

Zgodnie z porozumieniem w sprawie polskiej, osiągniętym na Konferencji Krymskiej trzy szefowie rządów zasięgnęli opinii Polskiego Rządu Tymczasowego Jedności Narodowej co do objęcia terytoriów na północy i na zachodzie, które Polska ma otrzymać. Prezydent Polski i członkowie Polskiego Rządu Jedności Narodowej zostali przyjęci na Konferencji i w pełni przedstawili swoje poglądy.

Trzej szefowie rządów stwierdzają raz jeszcze swój pogląd, że ostateczne oznaczenie zachodnich granic Polski musi czekać do zakończenia sprawy pokoju.

Trzej szefowie rządów zgadzają się, że w oczekiwaniu na ostateczne określenie granic zachodnich Polski były niemieckie terytorium na wschód od linii, biegnącej od morza

Bałtyckiego przez Świnoujście i stąd wzdłuż rzeki Odry do zbiegu jej z zachodnią Nisą i wzdłuż zachodniej Nisy do granicy czechosłowackiej, włączając tę część Prus Wschodnich, która nie została oddana pod administrację Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich zgodnie z porozumieniem osiągniętym na tejże Konferencji, i włączając obszar byłego wolnego miasta Gdańsk — będzie pod administracją rządu polskiego i ze względu na to nie będzie uważane za część radzieckiej strefy okupacyjnej w Niemczech.

Włochy, Bułgaria, Finlandia, Rumunia, Węgry, Hiszpania

Konferencja doszła do porozumienia w sprawie wspólnej polityki, zdążającej do ugruntowania w jak najszybszym czasie warunków trwałego pokoju po zwycięstwie w Europie. Trzy rządy uważają za pożądane, aby normalna sytuacja we Włoszech, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech została zakończona zawarciem traktatów pokojowych. Wyrażają one nadzieję, że pozostałe zainteresowane rządy państw sprzymierzonych, podzielają ten pogląd. Ze swej strony trzy rządy polecają przygotowanie traktatu pokojowego z Włochami jako pierwszą sprawę, podlegającą rozpatrzeniu przez Radę Ministrów Spraw Zagranicznych. Zawarcie takiego traktatu pokojowego, z uznanym demokratycznym rządem włoskim, umożliwi trzem rządów poparcie wniosku włoskiego w sprawie otrzymania członkostwa organizacji Narodów Zjednoczonych.

Trzy rządy poleciły poza tym Radzie Ministrów Spraw Zagranicznych przygotować traktaty pokojowe z Bułgarią, Finlandią, Węgrami i Rumunią.

Zawarcie traktatów pokojowych z uznanymi demokratycznymi rządami tych państw, umożliwi trzem rządów poparcie ich wniosków o przyjęcie do organizacji Narodów Zjednoczonych.

Trzy rządy zgodziły się rozpatrzyć — każdy z osobna — w najbliższej przyszłości sprawę nawiązania stosunków dyplomatycznych z Finlandią, Rumunią, Bułgarią i Węgrami w czasie nawet wcześniejszym od zawarcia traktatów pokojowych z tymi krajami.

Trzy rządy nie mają wątpliwości, że ze względu na zmienne warunki, wynikające z zakończenia wojny w Europie, przedstawiciele prasy państw sprzymierzonych będą mieli zapewnioną wolność nadawania sprawozdań o rozwoju stosunków w Rumunii, Bułgarii, Finlandii i na Węgrzech.

Jeśli chodzi o dopuszczenie innych państw do organizacji Narodów Zjednoczonych, trzy rządy poparą wnioski o przyjęcie tych krajów, które pozostały neutralne w czasie wojny i które odpowiadały warunkom ustanowionym w statucie Narodów Zjednoczonych.

Trzy rządy zmuszone są jednak wyraźnie oświadczyć, że nie odnozą się przychylnie do ew. wniosku rządu hiszpańskiego, który został utworzony dzięki poparciu mocarstw osi i który ze względu na swój charakter, działalność i bliski kontakt z państwami napastniczymi, nie posiada odpowiednich kwalifikacji usprawliwiających przyjęcie do organizacji Narodów Zjednoczonych.

Terytoria mandatowe

Konferencja rozpatrzyła propozycję Rządu Radzieckiego, dotyczącą terytoriów mandatowych.

Postanowiono, że sprawa b. terytoriów kolonialnych włoskich będzie rozpatrzona w związku z przygotowaniem traktatu pokojowego z Włochami.

Planowe przesiedlanie Niemców

Trzy rządy uznają, że musi być przedsięwzięte przesiedlenie do Niemiec ludności niemieckiej, pozostającej jeszcze w Polsce, Czechosłowacji i na Węgrzech. Ponieważ przyspyły wielkiej ilości Niemców zwiększyliby ciężary, którymi są obciążone władze okupacyjne, trzy rządy są zdania, że sojusznicza Rada Kontrolna w Niemczech powinna przede wszystkim zająć się tą kwestią i zwrócić specjalną uwagę na skierowanie Niemców do poszczególnych stref okupacyjnych.

Rząd czechosłowacki, rząd polski i Rada Kontrolna na Węgrzech zostały poinformowane o powyższym. Zwrócono się do nich z prośbą o tymczasowe wstrzymanie dalszych wysiedleń, do czasu rozpatrzenia przez rządy zainteresowane sprawozdań przedstawicieli, zasiadających w Radzie Kontroli.

Konferencja szefów sztabów trzech mocarstw

W czasie konferencji odbyły się narady szefów sztabów trzech mocarstw w sprawach wojskowych, dotyczących wspólnych interesów.

Następują podpisy:

J. W. Stalin,
Harry S. Truman
C. R. Atlee

Robotnicy piszą do nas...

Krzywdza robotników Schweikerta

W pierwszej korespondencji z naszej fabryki chcę poruszyć jedno zagadnienie, ważne dla robotników, ale również bardzo ważne dla produkcji.

Sprawa — premii. Robotnicy Schweikerta od pierwszych dni wyzwolenia Łodzi, w najgorszych warunkach uruchomili swoją fabrykę. Nie tylko uruchomili. Fabryka była jedną z pierwszych, która wykonała plan produkcji i jeszcze w marcu zaszczytnie była wyróżniona i w całości premiowana. Mogę stwierdzić, że część robotników przez cały ten okres do dnia dzisiejszego ofiaruje pracę, bez szemrania podporządkowując się wszelkim rozporządzeniom, jeśli te rozporządzenia przyczyniają się do podniesienia produkcji. Jako przykład niechaj służy fakt. Tów. Weszka chcąc zmniejszyć postoje na tkalni, które były na skutek braku wiatku, uruchomił na kilka dni trzecią zmianę — nocną — na szpalarni. Robotnicy bez najmniejszego sprzeciwu współpracowali kilka nocy.

Mógłbym podać wiele innych faktów, ale to w następnym liście. Tu chcę tylko stwierdzić rzecz karygodną. Otóż robotnicy — właśnie ta część, która najofiarniej pracuje — ta część, która wykonała produkcję powyżej normy, do dnia dzisiejszego nie otrzymała za swoje punkty premii!

Światki (niektórzy nawet świątków nie otrzymali) są w kieszeniach robotników, a towar — na składzie. Bez względu na winę Rady Zakładowej i Dyrekcji Oni będą odpowiedzialni za dalszy wzrost produkcji.

Także załatwienie spraw robotniczych nie może być zachętą dla pozostałych robotników, którzy dotychczas normy nie przekroczyli. Ta sprawa musi być natychmiast załatwiona. Robotnicy muszą otrzymać zasłużoną nagrodę za swoją ofiarną pracę.

Jeśli już poruszam sprawę premii, to chcę dodać, że robotnicy dniówkarze — portierzy, dozorczy dzienne i nocni, podwórzwi i pracownicy umysłowi — są mocno pokrzywdzeni. Mają niską płacę i w ogóle nie są premiowani. A przecież wielu z nich — choć nie mają norm — pracuje bardzo wydajnie i przyczynia się również do ogólnego podniesienia produkcji.

Ta sprawa wymaga rozpatrzenia.
Baraniecki Stefan
pracownik f. Schweikert.

Konkurs na wiersz

Komitet Centralny Dnia Spółdzielczości — dnia, który będzie świętem dwumilionowej armii spółdzielców polskich — ogłasza konkurs na wiersz, związany z idealami, hasłami i pracą spółdzielczą.

- Nagroda I — 5.000 zł.
- Nagroda II — 3.000 zł.
- Nagroda III — 2.000 zł.

Utwory nienagrodzone, a przyjęte przez Komitet będą honorowane.

Komitet posiada do dyspozycji uczestników konkursu materiały, dotyczące ruchu spółdzielczego.

Termin nadsyłania prac upływa dnia 5 września.

Prace konkursowe należy nadsyłać opakowane godłem, w zapieczętowanej kopercie pod adresem: Centralny Komitet Obchodu Dnia Spółdzielczości — Związek Rewizyjny Spółdzielni R.P. — Łódź, ul. Południowa Nr. 20.

J. KRYMOW

Statek „Derpent“

Przekład Zofii Petersomej

Bosman ma głos wysoki, pełen uczucia, śpiewny. Basow ze zdumieniem zerknął na jego ogromną brązową grdykę, rozpiętą mu kołnierz marynarskiego kitla, i rzekł z przekonaniem:

— Niedługo pogłębimy dno i wtedy aż do Astrachania statki będą szły bez przeladunku.

Dojgał uśmiechnął się pod wasem, popatrzał na rozmówcę z łagodnym współczuciem i powoli zdjął czapkę. Wiatr poruszył rzadki przynięciony puch na jego jajowatej czaszce.

— Wszystko jest dla was łatwe i wszystko potrafiacie. Ale myślę, że chyba już przed wami ludzie wykształceni łamali sobie nad rozmaitymi sprawami głowy i wreszcie porzucili takie zamiary. Przyczyna w danym wypadku polega na tym, że wody niosą szkodliwy muł, a przy tym są prądy, które każdą waszą robotę zniszczą i farwater zasypią piaskiem. Nie, nic się wam nie uda! — zakończył triumfująco i jeszcze raz popatrzał na Basowa poważnie i z haganą.

Basow nie miał ochoty na dyskusje

Z życia partii

Przed zjazdem partyjnym

Uchwała Komitetu Centralnego Polskiej Partii Robotniczej

KC PPR ustala następujący tryb przygotowania i wyboru delegatów na Zjazd Partyjny.

1. W okresie między 15 sierpnia a 1 września odbędą się zebrania wyborcze wszystkich komórek partyjnych. Na zebraniach tych każda komórka omówi swą dotychczasową pracę i najważniejsze zagadnienia pracy partyjnej w ogóle, po czym dokona wyboru delegatów na konferencję powiatową lub dzielnicową. Komórki w miastach podzielonych na dzielnice wybierają wg. klucza: na 10 członków komórki 1 delegat na konferencję dzielnicową, pozostałe komórki wg. klucza: na 20 członków, komórki 1 delegat na konferencję powiatową. Komórki liczące mniej niż 10 względnie mniej niż 20 członków, wybierają po 1 delegacie każda.

2. W okresie między 1 a 15 września odbędą się dzielnicowe konferencje partyjne. Konferencje dzielnicowe wybierają delegatów na konferencje ogólnomiejskie wg. klucza: 1 delegat na 20 członków dzielnicy.

3. W okresie między 1 a 30 września odbędą się konferencje powiatowe i ogólnomiejskie miast podzielonych na dzielnice, wybiorą one delegatów na Zjazd Partyjny wg. klucza: na

200 członków powiatowej lub miejskiej organizacji jeden delegat.

4. W związku z tym, że w niektórych ośrodkach, gdzie działają członkowie Partii nie ma komórek partyjnych, KC PPR powoła do udziału w zjeździe w charakterze delegatów z prawem głosu decydującego członków Partii z tych działów pracy w ilości nie przewyższającej 50 osób i z głosem doradczym w ilości do 50 osób.

5. Datę Zjazdu Partyjnego ustali specjalna uchwała KC PPR.

6. Na konferencjach partyjnych wszystkich szczebli uczestniczą z prawem głosu decydującego delegaci, wybrani na tę konferencję. Z prawem głosu doradczego uczestniczą członkowie komitetów, kierujących danymi organizacjami, nie wybrani na konferencję, a także przedstawiciele wyżej stojących instancji, oraz aktywiści partyjni wg. listy ustalonej przez dany komitet w liczbie nie większej niż 1/4 liczby delegatów.

7. Każda konferencja partyjna omówi najważniejsze zagadnienia pracy partyjnej, wysłucha sprawozdania Komitetu Dzielnicowego, względnie Miejskiego lub Powiatowego.

8. Wybory zarówno na komórkach, jak i na konferencjach powinny być tajne. Kandydatów zgłaszają na komórkach członkowie komórek — można zgłosić kandydaturę zarówno członka danej komórki jak i członka innej komórki np. członka lub pracownika Komitetu Powiatowego. Na konferencjach zgłaszają kandydatów delegaci. Mogą być zgłoszone kandydatury zarówno członków Partii, uczestniczących w konferencji, jak i członków Partii, nie wybranych na daną konferencję, a nawet należących do innej dzielnicowej, miejskiej względnie wojewódzkiej organizacji partyjnej. Za wybranych uważa się kandydatów, którzy uzyskali kolejno największą ilość głosów. Każda konferencja wybiera komisję mandatową, dla stwierdzenia ilości delegatów i prawdziwości mandatów, oraz komisję skrutacyjną dla obliczenia wyników wyborów.

9. KC PPR. zobowiązuje Biuro Polityczne do opublikowania do dnia 15 sierpnia projektu statutu Partii, dla zaznajomienia z nim ogółu członków Partii i przedyskutowania go w toku wyboru delegatów na konferencję i Zjazd Partyjny.

Polska Partia Robotnicza
Komitet Centralny

W fabryce Krusche i Ender w Pabianicach

Odbudowują fabrykę. — Produkują rekordowo. — Dbają o robotników i ich dzieci

Od poniedziałku 30 lipca rozpoczęły się urlopy w Pabianickich Zakładach Włókienniczych. Dyrekcja fabryki postarała się już uprzednio o dwie wille w Kolumbie, które uporządkowane i przygotowane własnym sumptem, czekają na urlopowiczów. Zgłoszenia przyjmuje Rada Zakładowa. Ponieważ dla wszystkich nie starczy miejsc, przeto udziela się pierwszeństwa szwajkującym na zdrowiu i tym, którzy wrócili n.e. dawno z Niemiec.

Robotnicy PZW w zupełności zasłużyli sobie na odpoczynek, wykonywując plan w miesiącu czerwcu na 241%, co dało państwu 1.174.000 m. tkaniny. Plan przewidywał 416.500 m.

Powie może ktoś, że plan był fałszywy. Ja powiem inaczej: w czasie, gdy go ustalono, fabryka znajdowała się w takim stanie niszczenia, że nikt by nie przypuszczał, iż można zrobić więcej. W gruzach leżały całe oddziały.

Budynki, których górne pietra zostały zniszczone przez bomby, są dziś palerowymi, ale za to mają dachy i okna, i co najważniejsze — maszyny, która pracują. W ten sposób orestaurowano szarpnięte odpadki, część farbiarni, drukarni, rytowni, warsztaty mechaniczne, stolarnię, ciesielnię oraz warsztat elektrotechniczny, dla prądów słabych i silnych. Rekordem było uruchomienie apretury, którą Niemcy zlikwidowali oddając salę dla Siemens.

Pokryto 3.600 m² spalonych dachów, przygotowuje się salę na 1.400 krosien, ustawiono 280 krosien zebranych z części zapasowych walających się w kilku składach, a w najbliższym czasie stanie dalsze 60 krosien orestaurowanych po pożarze. Ob. Kołacz, to dyrektor naczelny, któ-

rego niespożytej energii i intencyjnie zwadziła fabryka obecny stan produkcji.

Dzisiaj zatrudnia ona 3700 ludzi, t. za. nie wiele mniej niż przed wojną, a jej obrót za czerwiec wyrażał się sumą 12.000.000 zł. Dzięki temu fabryka mogła sobie pozwolić na inwestowanie w odnowienie gmachów i oddziałów, sumy 1.695.000 złotych.

Ciekawe jest, że to wszystko własnymi siłami. Zakłady nie tylko nie otrzymały od państwa ani jednego grosza tyt. inwestycji, ale na odwrót — państwo winno im jest za pobrane materiały około 20 milionów zł.

Wydajność pracy slega norm przedwojennych, a w każdym razie wyższa jest od norm wojennych. Na przykład krosno-godzinna za ekupacji dawała 2,9 m. Dzisiaj — powyżej 3-eh m. Wrzuciono godzinę daje również znacznie więcej, niż podczas wojny.

Gdyby nie fakt, że zakłady zatrudniają obecnie znaczną ilość mało wykwalifikowanych i uczniów, którzy obniżają przeciętną produkcję, fabryka osiągnęłaby poziom przedwojenny.

To znów, dzięki przodującym robotnikom, którzy innym dają dobry przykład. Do takich należą: tow. Jakubowska, której zarobek za 207 g. wyniósł 1413 zł., za co osiągnęła 24 punkty, tow. Miksa Ludwika, która w ciągu 264 g. zarobiła 1708 zł., co dało jej 23 punkty oraz tow. Biskupska, która za taką samą ilość godzin zarobiła 1735 zł. i otrzymała tyleż punktów, co tow. Miksa.

Dzięki współpracy dyrekcji z Radą Zakładową zaangażowanie robotników firmy jest znacznie lepsze pod każdym względem, niż w innych zakładach.

Wynikiem tej harmonijnej współpracy

jest organizacja przedszkola fabrycznego, mieszczącego się w letnim pałacu p. Endera.

Gdy przed wojną — mówił na otwarciu przedszkola dyr. Kołacz — przechodziliśmy obok rzeszkiec oświetlonego pałacu, nie śniło się ani wam, ani dzieciom waszym, że kiedyś w tymże pałacu rozbrzmiewać będzie radosny śmiech waszych dzieci!

Uczy się ich w przedszkolu 153 pod czujnym okiem kierowniczki ob. Szulc i jej pomocnic.

Chłuba fabryki jest piękna świetlica, która rozwija czyniwną działalność. O jej znaczeniu dla robotników fabryki mówi księga uczeszcujących, z której dowiadujemy się, że dzienna frekwencja przekracza 100 osób. A to przecież lato.

Wieczorem, po pracy, zapamięłają się gwarem wszystkie pokoje świetlicy. Młodzież zajmuje się grą w szachy, ping-ponga... jest bilard dla amatorów. Cisza panuje tylko w czytelnj pism, rozporządzającej pełnym kompletem wszystkich gazet, wychodzących w Polsce. Tu tylko szelest papieru słychać.

Zakłady pracują i dobrze pracują. — Na lipiec — mówi do mnie dyrektor — narzucano nam półtora milionowy plan. To trochę za dużo, ale wybrniemy. Trzeba nam tylko pomocy. Brak nam transportu. Brak węgla technicznego i opałowego. Smarów, chemikali... potrzeba nam około 6000 m³ drzewa. Potrzeba szkła, żelaza... Przecież musimy fabrykę odbudować. Zrobiliśmy już wiele własnymi siłami, ale i państwo winno nam pomóc.

S. Klimczak.

29)

mrużąc pod nosom jakąś bezsensowną piosenkę albo jak rozmawiają, monterzy Kozow i Guzarian, ze zmęczeniem wyfrzeszczając na światło opzy obrysowane pierścieniem sady.

— Czyż to są ludzie? Warto byłoby rozpędzić ich do wszystkich diabłów i wziąć nowych!

— Ech, kochanku, czy to marynarze!

Z zadowoleniem potakują sobie, jak gdyby tylko oni dwaj byli właśnie owymi prawdziwymi marynarzami, których brak na „Derbencie“. Kłamią jeden drugiemu i okłamują siebie samych, a w rzeczywistości dawno machnęli ręką i na tonnomile, i na obroty motorów.

Z otworzonych kranów chlaszczą na pokład potoki wody. Strugi rozbiegają się, ciemniejąc i obrastając skołtunionym kurzem. Majtkowie ślizgają się po mokrej stali z trudem pchając przed sobą szwabry obwiązane gałganami nasiakłymi wodą. Między nimi, niby śpieszne czótenko w osnowie, chodzi Dojgajto. Jeden z majtków, Chrulew, świeżo ogolony, z gitarą pod pachą i z papierosem za uchem wlaży na rufę statku, odrzucił z czoła bijną czuprynę i targnął struny.

Doktor spyta na co chora...

Siedmiu kocham co wieczora...

Ach, jaka miła...

Basow przeszedł się aż do tylnego kasztelu. Machinalnie wodził oczami za mewą krążącą nad wodami. Oto spadła niby biało-różowy kłębek i skrzydłem trąciła wodę. Chrulew po raz ostatni szarpnął struny, które piskliwie krzyknęły, ziewnął i obojętnie popatrzał na Basowa.

Tutaj, w monotonnym huku motorów przy wejściu do maszynowni, Basow przedstawił sobie ten małeńki światek ograniczony sinym obrębkim widnokregu, drobnutki i bezbarwny, niby czyjeś zapuchnięte oczki — gdzie każdy pogodził się z własną znikomością, ale gardzi za to innymi.

W fabryce uważano go za dobrego organizatora, ale warsztaty żyły, bez niego dawniej, będą żyły nadal, a tutaj trzeba zacząć wszystko od początku. Jak? Wściekłość go brała z poczucia bezsilności, z tych bezpłodnych usiłowań, aby ruszyć z miejsca. Ale nie mógł być obojętny, nie mógł uspokoić się i zamknąć w kafucie. Jakaś częstoczka jego mózgu, naderwana i otępiała ze zmęczenia, ustawicznie głucho bolała, nie ustając ani na chwilę, jak urażone miejsce na ciele: działać... zawrócić wszystko na nowe tory... przetrzymawszy ludzi na postoju, obejrzeć motory i zwiększyć ilość obrotów....

d. c. n.

W sprawie radioaparatów

Społeczeństwo nasze żywo interesuje się sprawą przydziału radioodbiorników, czego dowodem są setki listów oraz liczne publikacje na łamach prasy. Nic w tym dziwnego, gdyż przez długie lata okupacji zakazane było słuchanie radia, a... zakazane owoce neça.

Wśród wielu pytań i niewyjaśnionych kwestii, na czoło wysuwa się zagadnienie: „Komu przydzielę radioodbiornik?”

Otóż, aby jasno i zrozumiale odpowiedzieć na to pytanie, należy uprzednio zapoznać zainteresowanych z treścią Uchwały Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1945 r., która w § 3 powiada: Złocić Polskiemu Radiu przeprowadzenie rejestracji istniejących odbiorników, znajdujących się w posiadaniu zarówno osób prywatnych, jak i instytucji i urzędów, przekazać Polskiemu Radiu sprzęt radiowy, znajdujący się w posiadaniu Państwa!

O jakim sprzeczce radiowym mowa? Mowa tu o tych odbiornikach, bądź dobrowolnie zdanych przez obywateli, bądź przymusowo u nich zarekwirowanych. Tym samym zgodnie z uchwałą Rady Ministrów odbiorniki te są własnością Polskiego Radia, a nie tych osób, które je dały organom bezpieczeństwa lub Milicji.

Nie ulega wątpliwości, że każdy obywatel, który na skutek wojny utracił swój radioodbiornik ma prawo domagać się odszkodowania, tak samo jak ma prawo domagać się odszkodowania za swój spalony dom, lub wywieziony dobytek. Niestety, Państwo nie jest w stanie w tej chwili rekompensować wszystkich szkód, ani zwrócić radioodbiorniki tym, którzy je przed wojną posiadali.

W 1939 roku było zarejestrowanych 700.000 aparatów lampowych, a w tej chwili Polskie Radio dysponuje kilkoma tysiącami i to bez kompletnych lamp.

Czy zwrotu radioodbiornika mają prawo domagać się ci, którzy przypadkowo znaleźli go w ponemieckim mieszkaniu? Czy ten znaleziony aparat był ich własnością? Nie.

Jedynie te osoby, które przez cały czas niemieckiej okupacji z narażeniem życia przechowywały swój własny odbiornik i potem po wyzwoleniu oddały go organom milicji lub bezpieczeństwa, te osoby mają bezwzględnie pierwszeństwo i Naczelna Dyrekcja Polskiego Radia w miarę możliwości postara się ich podania zaliczyć pozytywnie.

Prócz tego zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów, traktując wszystkie radioodbiorniki jako swoją własność, Polskie Radio odsprzeda pewną ilość: 1) świetlicom, 2) klubom robotniczym 3) szkołom, 4) urzędom i organizacjom dla celów służbowych, 5) osobom prywatnym dla celów służbowych.

Co do reszty odbiorników, których w tej chwili doprowadzić do stanu używalności Polskie Radio nie może, — decyzji jeszcze nie powzięto.

Dyrektor Okręgowy Polskiego Radia w Łodzi inż. Anatol Radzinowicz

Kary za nieprzestrzeganie godzin handlu

Sąd Starościński przy Starostwie Grodzkim Śródmiejskim ul. Piotrkowska 100, ukarał następujące osoby za nieprzestrzeganie godzin handlu:

1. Juchniewicz Janina; właścicielkę restauracji „Kaczy Dziób”, Piotrkowska 86 — grzywną 2.000 złotych.
2. Kozłowski Kazimierz, właściciela restauracji, Piotrkowska Nr. 9 — grzywną 2.000 złotych.
3. Marczyńskiego Leopolda, właściciela baru, Piotrkowska Nr. 69 — grzywną 2.000 zł.
4. Terleckiego Edwarda, kierownika baru przy ul. 6-go Sierpnia Nr. 1/3 — grzywną 2.000 złotych.
5. Węgrzynowicz Anne, właścicielkę baru „Fregata” przy ul. Piotrkowskiej 55 — grzywną 2.000 złotych.

Teatr Powszechny

Sobota, 4 bm. g. 19-ta „Panna Maliczewska” — Zapońskiej.

OSTATNIE DNI przeglądu aktualności pt.

„INNE CZASY”

w Teatrze „SYRENA”, Traugutta 1
Pocz. o godz. 20-ej W niedzielę, 5. VIII.
2 przedstawienia, o godz. 17 i 20.
W poniedziałki Teatr nieczynny.

CENY OGŁOSZEŃ Drobne: za wyraz petitowy poza tekstem — 5 zł. Inne ogłoszenia: za milimetr — szpalte poza tekstem — zł. 14, w tekście — zł. 21. — W numerach niedzielnych i świątecznych — 50 procent drożej.

Z martyrologii mieszkaniowej

Skargi i żale na Urząd Mieszkaniowy

Redakcja nasza otrzymuje codziennie mnóstwo listów, opisujących gehennę mieszkaniową w Łodzi. Nie jesteśmy w stanie wszystkich listów zamieścić. Poniżej przytaczamy dwa, najbardziej charakterystyczne, wypadki, które wymagają dokładnego zbadania przez odpowiednie władze.

Dziwnie zatłwane są sprawy w Komisjach Mieszkaniowych. Pisało się o tym i mówiło nie raz, ale bezskutecznie. Oto jedna z takich spraw.

Speakerka Polskiego Radia ob. Cedrowska, przedwojenna mieszkanka Łodzi, wysiedlona przez Niemców, po powrocie do rodzinnego miasta zastaje swoje mieszkanie zajęte, wobec czego stara się o inne. W tej sprawie uda się do Komisji Mieszkaniowej, do ob. Łapkowskiej, z prośbą o przydział mieszkania. Wyjaśnia przy tym, że obecnie, tak jak przed wojną, pracuje w Polskim Radiu. Wniosku nie przyjęto, obiecano natomiast, że po wyszukaniu przez ob. Cedrowską wolnego mieszkania, natychmiast je przydzieli.

Wiemy, jak wygląda pogon za wolnym mieszkaniem. W wypadku ob. C. trwała ona od marca do lipca. Właściciel pokoju z kuchnią u którego mieszkał ob. C. zamieszkał, wyjechał na Zachód, a znając trudne położenie swego kolegi, zrezygnował na jego korzyść z mieszkania przy czym wręczył mu formalne zrzeczenie się lokalu, które ob. C. przedstawiła w Urzędzie Mieszkaniowym. Ob. Cedrowscy pomni zrzeczenia udali się do Urzędu Mieszkaniowego z prośbą o przydzielenie wspomnianego lokalu. Wówczas oznajmiono, że, ponieważ, jak Urzędowi doniesiono, mieszkanie to zostało przez właściciela sprzedane, przydzieli je osobie trzeciej.

„Osoba trzecia” zjawiała się u ob. C. już po dwóch godzinach z przydziałem i kontrolerem. A po dalszych dwóch godzinach przyszła milicja z żądaniem natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez ob. C. chociażby na ulicę.

Ob. C. nie dał się wyrzucić i sytuacja w jego mieszkaniu wytworzyła się następująca: wprowadziły się trzy osoby, mieszkały poprzemianowo, razem jest pięć osób na jeden pokój i na jedno łóżko. Ob. C. jeszcze raz udał się do Urzędu Mieszkaniowego, który cofnął wprawdzie zarzut kupienia przez nich tego mieszkania, lecz oświadczył, że ze względów prestiżowych nie może cofnąć wydanej raz decyzji, wręczył natomiast nakaz wstrzymania eksmisji do dnia 1-go sierpnia włącznie. W dn. 31 lipca ob. Łapkowska oświadczyła ob. C. że poleciła wstrzymać eksmisję aż do rozstrzygnięcia sprawy spornej przez Komisję Mieszkaniową, przy czym odnośny dokument miał być wydany przez wskazane przez ob. Łapkowską przewodniczącą Komisji Mieszkaniowej do którego ob. C. zgłosiła się w dniu pierwszym sierpnia. Przewodniczący oświadczył, iż wstrzymanie eksmisji na piśmie może wydać jedynie ob. Łapkowska; ta ostatnia niestety w dniu tym ob. C. nie przyjęła.

Dziwnym zbiegiem okoliczności w tym samym dniu 1-ym sierpnia tj. przed upływem terminu wydanego poprzednio wstrzymania eksmisji, milicja podczas nieobecności ob. C. usunęła się z mieszkania jego matkę, nie pozwalając jej zabrać swych osobistych rzeczy. Oczekujemy od miarodajnych czynników wyjaśnienia i gruntownego zbadania tej sprawy.

Ob. Redaktorze!

Przy ul. Mielczarskiego 6/3 w jednym pokoju mieszkam z żoną i trojgiem małych dzieci. Jestem inwalidą pracy i chory na płuc. W tym samym domu w lokalu 3-pokojowym z kuchnią zameldowana jest ob. Pużyńska z zamężną córką Kolendą. W maju ob. ta odnajęła 1 pokój ob. Domańskiemu, pracownikowi Zjednoczonych Zakładów „Scheibler i Grohman” za 200 złotych miesięcznie. Za cały lokal czteropokojowy płaci 120 zł. miesięcznie.

Stwierdziłem, że ob. Pużyńska z córką

Wszystkie dzieci do szkół!

Brak gmachów, brak urzędów i pomocy szkolnych

Już bardzo krótki okres czasu dzieł nas od nowego roku szkolnego. W związku z tym wysuwa się palące zagadnienie: realizacja powszechnego nauczania. Spis dzieci i młodzieży dokonany w Łodzi w czerwcu, objął wszystkie roczniki, a mianowicie od 1931 do 1938 r. oraz roczniki dzieci opóźnionych: od 1926 do 1930. Liczba dzieci, podlegających obowiązkowi powszechnego nauczania w województwie łódzkim wynosi w przybliżeniu 370 tysięcy.

W ubiegłym roku szkolnym uczęszczało do szkół tylko 241 tysięcy, dziesiątki tysięcy dzieci nie korzystało ze szkół. Ta wielka liczba dzieci pozostawionych poza obrębem nauczania mówi sama za siebie. Tylko 78% dzieci korzystało z nauki; niestety, i w bież. roku szkolnym przeszło 21% grozi pozostaniem poza obrębem szkoły.

Wojna, która spowodowała tak wielkie spustoszenie we wszystkich dziedzinach życia, i w dziedzinie szkolnictwa wyrządziła szkody nie do powetowania. Roczniki spóźnione 1926—30 szczególnie są upośledzone. W ubiegłym roku szkolnym tylko 3.985 dzieci z rocznika 1926-go uczęszczało do ogólnokształcącej szkoły, zaś 25.425 nie uczyło się wcale.

Wszystkie usiłowania idą w tym kierunku, aby choć młodsze roczniki wciągnąć w orbitę nauczania. W ubiegłym roku szkolnym 39%

siedmiolatków było nieobjętych szkołą (30.254 uczyło się, a 11.865 nie uczyło się). Przypuszczać należy, że ten plan da się zrealizować w miastach, gorzej przedstawia się sprawa na prowincji, szczególnie na wsi. Brak budynków, urzędów (ławki, tablice, szczyby piece), materiałów piśmiennych, podręczników. Budynki może by się znalazły, ale wymagają remontu, a na to trzeba wielkich sum.

W Rawie Mazowieckiej na przykład wszystkie plany realizowania nauczania rozbijają się o brak urzędów szkolnych. Na wyremontowanie tamtejszych budynków trzeba dwóch milionów złotych. Miejmy nadzieję, że choć w Łodzi sprawa budynków oraz pomocy szkolnych będzie uregulowana pozytywnie.

I jeszcze jedna przeszkoda utrudnia akcję władz szkolnych, a mianowicie — brak nauczycieli. Kuratorium organizuje kursy w celu przygotowania kadr fachowych, lecz, niestety, obecne uposażenie nauczyciela oraz niedocenywanie jego roli ze strony społeczeństwa odstrasza od tego zawodu wielu kandydatów.

Sytuacja w szkolnictwie wymaga poważnych wysiłków ze strony władz, i to niezwłocznie.

W miarę postępującego procesu odbudowy kraju znajdują się środki na urzeczywistnienie wielkiego planu powszechnego nauczania.

Zaw.

OGŁOSZENIE

Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego podaje do wiadomości, że przyjmuje podania kandydatów w wieku od lat 19—30 do Szkół Oficerskich.

Do podania należy dołączyć własnoręcznie napisany życiorys, metrykę urodzenia, świadectwo szkolne lub zaświadczenie o posiadanym wykształceniu. Podanie winno być adresowane do R. K. U., Łódź — Miasto, a złożone w Wydziale Wojskowym Zarządu Miejskiego przy ul. Piotrkowskiej Nr 104, pop. of., III p., pokój Nr 237, gdzie można również zasięgać bliższych informacji. Termin składania podań upływa w dniu 10. 8. 45 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Łódź, dnia 3. 8. 1945 r.

OGŁOSZENIE

Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego przypomina wszystkim osobom, wymienionych w punktach f. i. d. (lekarze, lekarzki itp.) zarządzenia Nr 1. Komendanta Rejonowej Komendy Uzupelnień, Łódź — Miasto, a przybyłym ostatnio na teren Łodzi o obowiązku rejestracji się w R. K. U., ul. Legionów 21 w godz. od 8 do 13-ej pod odpowiedzialnością karną, przewidzianą w Kodeksie Karnym Wojska Polskiego z dn. 23. 9. 1944 (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 27).

Zarząd Miejski w Łodzi.

Łódź, dnia 3. 8. 1945 r.

KUPIĘ maszynę do nitowania, Zygmunt Karoń, Piotrkowska Nr 115.

w ogóle w tym lokalu nie przebywa nawet nie nocuje, że posiada jeszcze jedno mieszkanie czteropokojowe przy ul. Piotrkowskiej 132 na nazwisko córki Górszewskiej, że ob. Pużyńska jest właścicielką domu przy ul. Niecałej oraz sklepu kolonialno-spożywczego przy ul. Marsz. Stalina (Główna), gdzie jest również pomieszczenie. Stwierdził to kontroler mieszkaniowy.

Biorąc to wszystko pod uwagę, ja wraz z ob. Domańskim — który jest wystawcą — powstania warszawskiego i zamieszkuje jeden pokój wraz z żoną, dzieckiem i siostrą — podam wniosek o to mieszkanie, by nam, dwóm rodzinom składającym się z 9 osób, Urząd Mieszkaniowy przydzielił ten lokal czteropokojowy.

W środę 1 sierpnia odbyła się rozprawa w Komisji Mieszkaniowej przy ul. 11 Listopada 75. Przewodniczył ob. Kubiak. Pomimo faktów podanych przez nas, pomimo tego, że z tą twórczą każdy kontroler mieszkaniowy może stwierdzić, że ob. Pużyńska lokal przy ul. Mielczarskiego 6 ma wyłącznie w celach spekulacyjnych, wniosek mój został odrzucony, a ob. Domańskiemu przydzielono tylko 1 pokój. Pytam więc w czyim interesie jest, by ob. Pużyńska, właścicielka domu i sklepu, miała dwa lokale do swojej dyspozycji, a robotnik wraz z rodziną gnieździł się w jednym pokoiku? Ta sprawa nie może się kończyć wraz z niesłychanym orzeczeniem Komisji Mieszkaniowej. W grę wchodzi czystość naszych urzędów. Mam odwagę publicznie zapytać, jakich to sposobów używa ob. Pużyńska, że taka sprawa wygrała. To mieszkanie przy ul. Mielczarskiego 6/7 było 6 lipca zapieczętowane przez dwóch urzędników na polecenie ob. Stalskiego. Po trzech godzinach przybył inny urzędnik i pieczętę zjął.

Nazwiska swego nie chciał podać, również nie powiedział w czym imieniu to robi.

Ja sprawę kieruję do Sądu Grodzkiego. Proszę Redakcję o umieszczenie tego listu, niechaj publicznie odpowie ob. Kubiak, przewodniczący Komisji Mieszkaniowej.

Milewski Mieczysław.
Inwalida Pracy
Przewodniczący Kom. Dom.
przy ul. Mielczarskiego 6

Opłaty za radioaparaty

Dyrekcja Okręgowa Polskiego Radia w Łodzi podaje niniejszym do wiadomości, że opłaty abonamentowe za radioodbiorniki na miesiąc sierpień i zaległości z lipca winny być wpłacone do Kasy Biura Abonentów Polskiego Radia w Łodzi — Aleja Kościuszki 40 do dnia 15 bm. włącznie. Równocześnie zawiadamia się że opłaty abonamentowe nie mogą być przesyłane za pośrednictwem poczty, a tylko bezpośrednio wpłacane w Biurze Abonentów Polskiego Radia. Przy wpłatach ulgowych należy przedstawić zaświadczenie pracy, wydane najwcześniej w lipcu br. oraz zaświadczenie rejestracji odbiornika.

Sprostowanie

W numerze z 31 lipca „Głos Robotniczy” ukazał się artykuł sprawozdawczy z ogólnego zebrania robotników fabryki „Gentleman”. Ponieważ w sprawozdaniu o połączeniu obu firm „PPG i Gentleman” jest pewna nieścisłość, proszę o umieszczenie niniejszego sprostowania:

Punktu porządku dziennego o połączeniu obu firm w ogóle nie było. W wolnych wnioskach zostało odczytane pismo robotników „PPG” z propozycją wspólnych starań w Ministerstwie Przemysłu o połączenie i tylko dla zredagowania odpowiedzi robotnikom Grudziądza została wyłoniona komisja, a nie dla połączenia obu firm.

Dyrektor

Inż. Rabinowicz A.

Na odbudowę Warszawy

Łódzki Miejski Komitet Odbudowy Warszawy urzadza w niedzielę dnia 5 sierpnia rb. 3 występy artystyczne, mianowicie:

W Teatrze Wojska Polskiego przy ul. Cegielnianej 21 o godzinie 12:45 i w Teatrze Letnim „Bagatela” przy ul. Piotrkowskiej 94, o godzinie 12-ej, odbędą się poranki artystyczne oraz w ogrodzie „Tivoli” przy ulicy Przejazd 2 o godzinie 17-ej — odbędą się podwieczorek artystyczny przy mikrofonie.

Spółdzielnia Pracy

„Ceramika Budowlana”

Łódź, Zamenhofska 23, tel. 261-82

Wykonujemy wszelkie roboty, jak wykładanie glazurą ścian i podłóg płytkami terakotowymi.